

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
001	002	003	004	005	006	007	008	009	010	011	012	013	014	015	016	017	018	019	020	021	022	023	024	025	026	027	028	029	030	031	032	033
001	002	003	004	005	006	007	008	009	010	011	012	013	014	015	016	017	018	019	020	021	022	023	024	025	026	027	028	029	030	031	032	033

Maanantaina 8. huhtikuuta 2013

MAASEUDUN TULEVAISUUS

11

PÄIVÄSTÄ TOISEEN

08.04.13

Aurinko nousee

Helsingissä kello 6.24 ja laskee kello 20.22 Oulussa kello 6.08 ja laskee kello 20.33 Utsjoella kello 5.42 ja laskee kello 20.48

Päivän sana

8.4. Mutta Tuomas sanoi: ”En usko. Jos en itse näe nautanjätkiä hänen käsissään ja pistä sormeani niihin ja jos en pistä kättäni hänen kylkeen-sä, minä en usko.” Joh. 20:25

9.4. Sitten hän sanoi Tuomaalle: ”Ojenna sormesi: tässä ovat käteni. Ojenna kätesi ja pistä se kylkeeni. Älä ole epäuskoinen, vaan usko!” Joh. 20:27

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Suoma, Suometar Huomenna tiistaina: Mikael Agricola päivä, suomen kielen päivä, Elias, Eelis, Eeli, Eljas

Mietelause

Rongoteus Ruista annoi Pellon-pecko Ohran cason soi. Wirancan-nos Cauran caitzi mutoin olin Caur-rast paitsi. Egres hernet Pawuuh Naurit loi Cailit Linat ja Hampu-destoit. Kändös huchtat ja Peliot teki quin heiden Epeuskons näki. Ja quin Kevekylvö kylvettin silloin ukon Malja jootijn.

Mikael Agricola

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päiväsankarin suostumuk-sella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkki-päivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimittuk-sessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

TERVEENÄ TYÖSSÄ

Kevätaurinkoa, -väsymystä ja -masennusta

Kevään myötä lisääntyvä valoisuus on enemmistölle suoma-laisista hyvä uutinen. Maatalousyrittäjille kevät on luonnon heräämisen aikaa. Toisille kevät ei kuitenkaan ole aivan yhtä ihana asia. Valon määrän lisääntyminen voi aiheuttaa väsymystä tai pahimmillaan jopa masennusta. Voimaton olo selittynee vaatimusten ja kiireen luomalla painolastilla. Valon lisääntymisestä kärsiville kaamoksen pimeys luo turvaa, kun taas armoton kevätkvalo paljastaa likaiset ikkunat, nurkkien pölyt ja omien kasvojen jokaisen alkanan turteen. Huhtikuu on yleensä pahin kuukausi kevätoireilun kannalta.

Eri tutkimusten mukaan vuodenaikaan liittyvästä mieli-alan ja energian laskusta kärsii 10–20 prosenttia väestöstä. Kevätmasentujien määrää ei tiedetä, sillä sairautta on tutkittu vähän.

Kevätväsymykseksi kutsuttu vaiva on lievempi muoto kevätmasennuksesta. Se ei siis ole sairaus, vaan oire, johon voi olla monta syytä. Syyt löytyvät usein talven jäljiltä epäterveellisistä elämäntavoista, kuten liikunnan puutteesta ja raskaasta, epäterveellisestä ruokavaliosta. Suurin syy kevätväsymykseen on kuitenkin usein liian lyhyeksi jääneet yöunet. Keväällä unirytmni menee helposti sekaisin, kun nukkumaanmeno viivästyy samaa tahtia kevään pitenevien iltojen kanssa ja vastaavasti valoisat aamut herättävät nukku-jan entistä aikaisemmin tämän tahtomatta.

Kevätväsymystä huomattavasti vakavampi vuodenaikaan liittyvä ongelma on kevätmasennus, viralliselta nimeltään vuodenaikamasennus. Siinä missä kevätväsymys on kotikons-tein hoidettava oire, on kevätmasennus sairaus, joka ei ole leikin asia. Kevätmasennus voi olla pahimmillaan vakava sai-raus, jonka oireet muistuttavat paljon tavallisen masennuksen oireita. Kevätmasennuksen oireisiin voivat kuulua esimerk-iksi jatkuvasti huono mieliala, itku, ärtymys, vaikeutunut keskittymiskyky, asioiden unohtelu sekä toivottomuuden, haluttomuuden ja syyllisyyden tunteet.

Kevätväsymystä ja kevätmasennusta voi ehkäistä terveel-lisillä elämäntavoilla, kuten riittävällä unella, monipuolisella ruokavaliolla ja säännöllisellä liikunnalla. Valossa oleskelu aamupäivän aikana on yleensä hyvä, mutta jos auringonpaiste tuntuu ahdistavalta, ei kannata mennä väkisin ulos. Tärkeää on pitää yhteyttä läheisiin, sillä vetäytyminen vie oloa huonompaan suuntaan. Ystävät ja sukulaiset ovat tärkeimpiä asioita elämässä. Läheisiään kannattaa tavata ja pitää suhteet hyvinä, sillä ne ovat suuri voimavara. Läheiset ystävyys- ja rakkaussuhteet ovat terveen mielen perusta. Jos kotikonstit eivät auta parissa kolmessa viikossa ja koet kevätmasennuk-sen oireet voimakkaina, hae apua vaivoihisi lääkäriltä tai hoitajalta omalta terveysase-maltasi tai työterveyshuo-losta.

Oikein hyvää kevättä kai-kille ja jaksamista valoisaan aikaan!

MÄRTA STRÖMBERG-NYGÅRD on Melan asiantuntija.

marta.stromberg-nygard@mel.fi

Salaojituksen historiaa esillä Sarassa

Suomen maatalousmuseo Sarassa on parhaillaan esillä salaojakarttoja 1920-luvulta 2000-luvulle. Lisäksi nähtävillä on alan kirjallisuutta sekä valo-kuvia lähinnä salaojajaksusseita 1950- ja 1960-luvuilta.

Suomen Salaojitusyhdistys ry perustettiin joulukuussa 1917, josta järjestelmällisen sa-laojituksen katsotaan alkaneen Suomessa. Siitä alkaen suunnit-elmat laadittiin tiettyjen oh-jeiden mukaan ja suunnitelm-aasiakirjat arkistoitiiin niin, että jokaiselle tilalle annettiin oma toimitusmoneronsa.

Ensimmäisten 60 vuoden aikana karttojen kenttämittauk-set tehtiin käyttäen mittanau-haa, harppaa, kulmaprismaa ja vaaituskonetta. 1980-luvun lopulta lähtien käyttöön saatiin

MT

KIRJA

Jouko Tarvainen valmentaa ravikuningas Patrikin Muistoa hangessa ajaan.

Keski-Suomessa on ollut monta hyvää ravihevosta

Keski-Suomessa on ollut monta hyvää ravihevosta viimeksi ku-luneiden sadan vuoden aikana. **Mikko Korpelan** toimittama maakunnan hevoshistoria esit-telee suuren määrän raviratoja, hevosta, hevoshmiehiä ja muuta-man hevosenaiskenin.

Ensimmäiset valtion ravi-kilpailut Jyväskylän Hippos-radalla ajettiin maaliskuussa 1913. Sitä ennen oli ajettu kilpaa järvien jäillä.

Nykyiselle Jyväskylän ravi-radalle Killerjärvelle kilpailut siirrettiin vuonna 1974.

Eri puolilla maakuntaa oli ajettu kilpaa jääraveissa jo 1800-luvun puolella. Useille paikkakunnille on sitemmin tehty ympärivuotiseen käyt-töön soveltuvia raviratoja tal-koovoimin.

Seutukunnalliset hevosys-täväinseurat ovat järjestäneet hevösnäyttelyjä ja ravitapahtu-mia. Monet henkilöt ovat olleet aktiivisesti mukana vuosikym-meniä.

Keskisuomalaiset ravurit ovat kilpailleet ja menestyneet myös Suomen rajojen ulkopuo-lella.

Hankasalmen Askare ensimmäinen kuningas

Hankasalmelaisen **Erkki Hatakan** ori Askare on Keski-Suomen ensimmäinen raviku-ningas. Voittoon se ravasi Kou-volessa vuonna 1964. Rattailia istui **Wiljo Keskinen**.

Laukalainen **Antero Veste-rinen** osallistui Vokkerilla ku-ninkuusraveihin kuusi kertaa. Voittoa ei tullut, parhaat sijoitukset olivat kaksi kakkossijaa.

Kuninkuusravien kakkossijan saavutti myös **Antero Tupanä-ki** Eri-Mustalla. Eläinlääkäri Tupamäki tuli töihin Laukaa-seen vuonna 1984 perustetulle hevosklinikalle.

Kirjassa esitellään lukui-sia henkilöitä, joilla on taitoa ja malttia valmentaa vähän heikommasstakin hevosta huippuravureita. Nykyajan kes-kisuomalaisista valmentajista nimekkäimpiin kuuluu **Jouko Tarvainen**, joka on noussut julkisuuteen hevosten saunot-tajana.

Ohjastustuntumaa Tarvainen on hankkinut muun muassa va-sikan ja poron vetämillä rattail-la. Patrikin Muistolla Tarvainen

ajoi ravikuninkuuden vuonna 2009.

Naisohjastajien Euroopan mestari

Kaihlajärven hevospërheen ty-täret **Hanna** ja **Päivi** ovat edus-taneet Suomea naisohjastajien EM-kisoissa asti. Hanna voitti Euroopan mestaruuden vuonna 1993.

Kirja esittelee monta keski-suomalaisista hevosenomistajaa ja -ohjastajaa. Tekstin paljous vie tilaa mustavalkokuvilta, joiden soisi olevan suurempia.

Kirjassa on myös **Jaakko Luo-man** kirjoittama osio maakun-nan tukinajajista. Esimerkiksi Multian savotoilla oli 1920- ja 1930-luvuilla jopa 500 hevosta yhtä aikaa. Sama määrä hevosta tarvittiin tuomaan puita Jämsän-kosken sellutehtaan tarpeisiin.

Kirja on osa Manner-Suomen kehittämishojelman 2007–2013 hanketta Keskisuomalaista hevuskulttuuria sadan vuoden ajalta.

REIJO VESTERINEN

Mikko Korpela (toim.): Hevosia hyviä, rahoja kuin jyvät - hevos-historiaa Keski-Suomesta. 304 sivua.

Fintotolta suuria investointeja. Kun lamaakin pukkaa, olivat riskit suuret.”

”Tuntuu, että ihmiset ovat nyt heränneet taas pelaamaan. Brad De Veluwen kaltainen hevonen antaa paljon uusia mahdolli-suuksia, ja uskon, että vuoden tai kahden kuluttua ollaan taas hyvässä mallissa.”

Nieminen mainitsee Suomen

uuden superravurin Brad De Veluwen esimerkkinä kaikkia kiinnostavasta ravurista, jonka uraa on mielenkiintoista seura-ta. Oma suosikki on sen sijaan oppi-isä **Harri Konttiselta** Niemisille tullut Casper Kähö, jonka kanssa opittiin raviurhei-lun aakkoset.

”Casper Kähö oli fiksi juok-sija, jolla vähän pääsi pärjää-

määnkin. Se oli vaimoni Veeran ensimmäinen oma hevonen, ja ensimmäinen hevonen jota valmensin ja jolla voitin totora-veissa.”

”Joku hevonen tulee varmasti menemään sen ohi menestyk-sessä, mutta tämä hevonen ei unohtu. Oli kova paikka kun piti päättää, että sen oli aika lähteä.” **SATU PITKÄNEN**

Ypäjän hevosopiston talleja eristetty tautiepäilyn takia

Kaksi Ypäjän hevosopiston tallia on eristetty tautiepäilyn vuoksi. Hevoset ovat kuumeilleet, ja yhden hevosen oireet viittaavat herpesvirukseen.

”Varotoimenpiteenä tallit on eristetty, ja siellä asuvat hevoset eivät ole tekemisissä muiden hevosten kanssa”, sanoo Hevos-opiston tiedottaja **Kirsti Pimi-näinen**.

Eristetyssä tallissa kävijät eivät kulje samoissa vaatteissa ja jalkineissa tallista toiseen. Vieraita ihmisiä tai hevosta ei talliin päästetä lainkaan. Viruk-sen leviämisen ehkäisemiseksi kuluu paljon desinfiointiainetta. ”Olemme erityisen tarkkoja kaikkien tautiepäilyjen kanssa. Haluamme opettaa opiskeliol-leimme oikean toimintatavan silloin, kun tallissa epäillään sai-rautta”, kertoo Piminäinen.

Hevosopisto rajoittaa per-jantaina todettujen uusien sairastapausten jälkeen hevos-tensa liikkumista. Viikonlopun koulurastastuskilpailut Ypäjällä peruttiin, ja opiston hevoset ei-

vät osallistu lähipäivinä raveihin tai Tampereen Hevoset 2013 -messuille.

”Meillä ei ole tietoa siitä, mistä mahdollinen virus on meille tul-lut”, sanoo Ypäjän hevosopiston toimitusjohtaja **Petri Meller**. ”Virusta on varmasti ollut lii-keellä jo aiemmin, mutta vasta meillä siihen suhtauduttiin va-kavasti, talli eristettiin ja asiasta tiedotettiin. Todennäköisyys saada tartunta on suurempi mis-sä tahansa ratsastuskilpailuissa kuin Ypäjän hevosopiston alu-eella.”

”Peräänkuuluttaisin tallin-omistajien vastuuta, jos liikkeel-lä on tarttuvia tauti. Tilanne pitää ottaa vakavasti, ja jos hevonen osoittaa merkkejä sairaudesta, kotitaltilta ei saa lähteä mihin-kään”, korostaa Meller.

”Muuten tauti pahimmillaan kiertää pitkin Suomea koko ke-sän.”

Herpesvirukset ovat hevosilla varsin yleisiä, ja Elintarviketur-vallisuusvirasto Eviran mukaan varsinkin EHV-4-tyyppistä vi-

rusta tavataan usein.

Nyt epäillään liikkeellä olevan EHV-1-tyyppin virus, jota kutsu-taan myös virusabortiksi. Se on erityisen vaarallinen tiineille tammoille. EHV-1-tartunta voi aiheuttaa myös neurologisia oireita, jotka joskus ovat paran-tumattomia.

”Hevosista otettuja näytteitä ei ole tullut Eviraan tavallista enempää. Tosin näytteitä voi-daan lähettää muuallekin kuin meidän tutkittavaksemme.”

Suomen Hippos ilmoitti per-jantaina, että 12.–14. huhtikuuta Ypäjällä pidettäväksi suunnit-tellut ponioripäivät siirrettiin. Tiedotteen mukaan Etelä-Suo-messa on kuluneen viikon aika-na todettu useampiakin tautita-pauksia, joiden oireet viittaavat herpesvirukseen.

SATU PITKÄNEN

LUKUNET MIES

Osuustoiminnan pojat

kokeilu ”osuustoiminnallisella tasavallalla”.

Tällaiset esitykset on hyvä aloittaa Rochdalen osuuskau-pasta Englannista 1844. Suo-meen osuustoiminta tuli kui-tenkin saksalaisessa muodossa. Sieltä hakivat oppinsa niin Hannes Gebhard kuin Väinö Tannerkin.

Inkinen merkkimiehet levit-tävät osuustoimintaa monessa maassa kaikissa maanosissa. Kaikki ovat liikkeen pioneereja tai heidän seuraajiaan. Siihen sisältyy kirjan heikkous. Ni-mittäin suuri osa kuolee toisen maailmansodan kahta puolta. Sankarien kylvön tulosten kes-tävyvyydestä ei paljon kerrota.

Kari Inkinen ja Mauno-Markus Karjalainen: Osuustoiminnan juurilla. Aatteen sankareita vai veijareita? 224 sivua. Pellervo-Seura.

PEKKA ALAROTU